

רשומות

הצעות חוק

הכנסת

9 ביולי 2007

163

כ"ג בתמוז התשס"ז

עמוד

הצעת חוק יחסי ממוון בין בני זוג (תיקון מס' 4) (הקדמת המועד לאיזון המשאבים), התשס"ז-2007	240
הצעת חוק להגבלת מספר הילדים בגני ילדים, התשס"ז-2007	245
הצעת חוק למניעת העסקה של עברייני מין במוסדות מסוימים (תיקון מס' 5) (עבריון מין שלא נידון למאסר), התשס"ז-2007	246

מתפרסמת בזה הצעת חוק של חברי הכנסת מטעם ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת:

**הצעת חוק יחסי ממוון בין בני זוג (תיקון מס' 4) (הקדמת המועד לאיזון המשאבים),
התשס"ז-2007**

להצעת החוק שתי גרסאות:

גרסה א':

1. תיקון סעיף 2 בחוק יחסי ממוון בין בני זוג, התשל"ג-1973 (להלן - החוק העיקרי), בסעיף 2(ד), במקום "בפסק דין גירושין" יבוא "בפסק דין להתרת נישואין", ובסופו יבוא "בחוק זה, "התרת נישואין" - לרבות גירושין, ביטול נישואין, הכרזה שהנישואין בטלים מעיקרם או פירוד לפי דין דתי שאינו מאפשר גירושין".
2. תיקון סעיף 5 בסעיף 5(א) לחוק העיקרי, במקום "עם פקיעת הנישואין עקב גירושין או עקב מותו של בן זוג" יבוא "עם התרת הנישואין או עם פקיעת הנישואין עקב מותו של בן זוג".
3. הוספת סעיף 5א אחרי סעיף 5 לחוק העיקרי יבוא:

לסעיפים קטנים (א) ו-(ב) של סעיף 5א המוצע שתי גרסאות:

גרסה א'1:

5א. (א) הוגשה בקשה לביצוע הסדר איזון המשאבים לפי פרק זה והתקיים אחד מהתנאים המפורטים להלן, זכאי כל אחד מבני הזוג להקדים את המועד לביצוע ההסדר, אף אם לא פקעו הנישואין:

- (1) בית הדין קבע שיש לתת או לקבל גט, ולענין זה אין נפקא מינה אם ננקטה בפסק הדין או בהחלטה לשון של כפיה, חובה, מצווה, הצעה או לשון אחרת, או שאין סיכוי לשלום בית, או נתן היתר נישואין;
- (2) חלפה שנה מיום שנפתח אחד מההליכים האלה:

דברי הסבר

בקרב העוסקים בתחום יש הסכמה רחבה, אשר באה לידי ביטוי הן בפסיקה בהי מושפט, הן בהיבורים אקדמיים והן ביוזמות חקיקה מטעם הממשלה ומטעם חברי הכנסת, כי התניית הסדר איזון המשאבים בפקיעת הנישואין היא חולשתו המרכזית של החוק. היטיב לבטא זאת פרופ' אריאל רוזן-צבי ז"ל בספרו דיני המשפחה בישראל בין קודש לחול (תל-אביב, התש"ן), בעמ' 156-157:

"נקודת התורפה העיקרית של הסדר איזון המשאבים הוא המועד הקבוע למימושה של הזכות הנובעת מן ההסדר... המחוקק לא לקח בחשבון את דיני הגירושין שבדין האישי החל על יהודים. בן הזוג בעל הרכוש, המעכב את הגירושין, יוצא נשכר גם מבחינה כלכלית... מצויות משפטיות זו ממלכת את בן הזוג התובע גירושין, במיוחד אם הוא גם החוקק יותר מבחינה כלכלית. התוצאה היא, כי בן זוג זה ייאלץ לקנות את הגט במחיר פשרה נוחה עם בן הזוג האחר בשאלת יחסי הרכוש שביניהם. שיטה רכושית כו..."

חוק יחסי ממוון בין בני זוג, התשל"ג-1973 (להלן - חוק יחסי ממוון או החוק), קובע בסעיף 5 הסדר לאיזון המשאבים בין בני זוג שלא ערכו הסכם ממוון לגבי כלל המשאבים המשותפים. לפי הסדר איזון המשאבים, ככלל, כל אחד מבני הזוג זכאי למחצית שווים של כלל נכסי בני הזוג, חוץ מנכסים שאין לאון את שוויים. כגון נכסים שהיו לבני הזוג לפני הנישואין או שהתקבלו במתנה או בירושה במהלך הנישואין.

המועד להפעלת הסדר איזון המשאבים מותנה בפקיעת הנישואין בדרך של גירושין או במוותו של אחד מבני הזוג. בהצעת החוק המקורית (הצעת חוק יחסי ממוון בין בני זוג, התשכ"ט-1969, הצעות חוק התשכ"ט, עמ' 333), נכללה הוראה שלפיה בית המשפט, בנסיבות מיוחדות, יהיה רשאי לקבוע שהזכות לאיזון המשאבים תקום במועד אחר, גם לפני פקיעת הנישואין, ואולם הוראה זו לא נכללה בחוק יחסי ממוון שנהקק לבסוף.

¹ הצעת חוק מס' 104/17/פ, 276/17/פ, 1897/17/פ, הועברו לוועדה ביום כ"ד באדר התשס"ז (14 במרס 2007).
² ס"ח התשל"ג, עמ' 267; התשנ"ה, עמ' 398.

- (א) הליך להתרת נישואין;
- (ב) תביעה לחלוקת רכוש בין בני הזוג, לרבות תביעה לפירוק שיתוף במקרקעין המשותפים לבני הזוג לפי חוק המקרקעין, התשכ"ט-1969, תביעה לפסק דין הצהרתי בדבר הזכויות ברכוש המשותף לבני הזוג, בקשה לביצוע הסדר איוון המשאבים לפי פרק זה או בקשה לפי סעיף 11;
- (3) קיים קרע בין בני הזוג או שבני הזוג חיים בנפרד, אף אם תחת קורת גג אחת, במשך תקופה מצטברת של תשעה חודשים לפחות מתוך תקופה רצופה של שנה.

ד ב ר י ה ס ב ר

את הסדר איוון המשאבים על בני דתות שאינן מאפשרות גירושין:

- הסמכת הערכאה הדנה בענין להתחשב, בעת הפעלתו של הסדר איוון המשאבים, בטובת ילדיהם הקטינים של בני הזוג וברוחותם;

- קביעת הוראה המכוונת את הערכאה הדנה בענין להתחשב, בעת חלוקת הנכסים בין בני הזוג, גם בנכסים העתידיים ובכושר ההשתכרות של כל אחד מהם.

גרסה א'

מוצעים תיקונים אחדים לסעיפי החוק:

1. מוצע להסמיך את בית המשפט לעניני משפחה או את בית הדין שלו סמכות השיפוט בעניני נישואין וגירושין של בני הזוג (להלן - הערכאה המוסמכת) להפעיל את הסדר איוון המשאבים גם קודם לפקיעת הנישואין, בהתקיים תנאים שונים המעידים על כך שהייהם המשותפים של בני הזוג הגיעו לקצם. לענין זה מוצעות שתי חלופות:

לפי גרסה א'1 ניתן יהיה להקדים את מועד איוון המשאבים בהתקיים אחד מאלה (סעיף 5א(א) המוצע):

א. ניתנה קביעה של בית דין דתי כי אין סיכוי להשגת שלום בית בין בני הזוג או שעליהם להתגרש או החלטה של בית הדין המתירה לבעל לשאת אישה אחרת (היתר נישואין);

ב. חלפה שנה מיום שנפתח הליך משפטי המלמד על רצון אחד מבני הזוג לפרק את הקשר המשפחתי, כגון הליך להתרת נישואין או הליך לחלוקת הרכוש המשותף לבני הזוג;

ג. נמצא שקיים קרע בין בני הזוג או שהם חיים בנפרד במשך תקופה של תשעה חודשים לפחות מתוך תקופה רצופה של שנה. בענין זה צוין בוועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת (להלן - הוועדה) בעת הכנת הצעת החוק לקריאה הראשונה, כי לעתים בני זוג חיים בנפרד גם אם הם מתגוררים תחת קורת גג אחת, ולכן הושם הדגש על ניהול אורח חיים נפרד.

פוחחת פתח לסחטנות מצד בן הזוג הלהוט פחות להתרת הקשר. תוצאותיו של המצב המשפטי שנוצר הן קשות ביותר. ראשית, הוא מתגמל את החוטא היוצא נשכר. שנית, הוא מוסיף לכוח המיקוח העדיף ממילא של הגבר, שמעמדו חזק יותר הן מבחינת דיני הגירושין והן מבחינה כלכלית. שלישית, הוא פוגע בבן הזוג החלש יותר מבחינה כלכלית, בדרך כלל האשה, ופוגע עוד יותר בכוח המיקוח הנחות שלה. לא זו בלבד שהמחוקק לא יצר שוויון בכוח המיקוח בין המינים, אלא שהפער בכוח המיקוח התרחב. רביעית, הוא משפיע באופן שלילי על המשפחה ועל אפשרויות השיקום החברתי, הכלכלי והפסיכולוגי של בני זוג שנישואיהם לא עלו יפה. המחוקק העמיד לרשות בני הזוג אמצעים טקטיים שליליים במסגרת המאבק להתרת הקשר ביניהם. יתר על כן, שיקולים טקטיים וזים ישפיעו על מהלך החיים המשותפים של בני הזוג. חמישית, הוא מעודד דינמיקה שלילית של לחץ וסחטנות בהסדרים בין בני הזוג. שישית, הוא הופך את החוק לאות מתה. מועד האיוון שומט מן החוק את כל היתרונות שהוא מבקש להעניק.

נוסף על הקשיים המפורטים לעיל, החוק אינו חל על בני דתות אשר דינם האישי אינו מאפשר גירושין, כגון נוצרים קתולים, אם כי בית המשפט העליון, בפסק דינו בע"מ 5794/03 פלונת נ' פלונת (מיום 12 בדצמבר 2005), החיל את סעיף 5 לחוק בדרך של פרשנות גם על בני דתות כאמור. הצעת החוק מבקשת לעגן פרשנות זו.

כמו כן, החוק יצר הבדל ניכר בין זוגות שנישאו במועדים שונים בנוגע למשטר חלוקת הרכוש. הסדר איוון המשאבים חל על זוגות שנישאו משנת 1974 ואילך, בעוד שעל זוגות שנישאו לפני כן חלה הלכת השיתוף, אשר פותחה בפסיקת בתי המשפט, המאפשרת חלוקת רכוש גם לפני מועד הגירושין.

בהצעת החוק שלוש גרסאות שונות, שתכליתן העיקרית היא לאפשר חלוקת רכוש בין בני זוג גם קודם לפקיעת הנישואין, ואולם כל גרסה מציעה להשיג תכלית זו בדרך אחרת. להצעת החוק מטרת נוספת ובהן:

- עיגון בחוק של פסיקת בתי המשפט המחילה

² ס"ח התשכ"ט, עמ' 259.

גרסה א' 2:

הקדמת המועד
לאיוון המשאבים

א.5.

(א) הוגשה בקשה לביצוע הסדר איוון המשאבים לפי פרק זה וקבע בית הדין שיש לתת או לקבל גט, ולענין זה אין נפקא מינה אם ננקטה בפסק הדין או בהחלטה לשון של כפייה, חובה, מצווה, הצעה או לשון אחרת, או שאין סיכוי לשלום בית, או נתן היתר נישואין (בסעיף זה - קביעה של בית הדין), זכאי כל אחד מבני הזוג להקדים את המועד לביצוע ההסדר, אף אם לא פקעו הנישואין, אם התקיים אחד מאלה:

(1) חלפה שנה מיום שנפתח אחד מההליכים האלה:

(א) הליך להתרת נישואין;

(ב) תביעה לחלוקת רכוש בין בני הזוג, לרבות תביעה לפירוק שיתוף במקרקעין המשותפים לבני הזוג לפי חוק המקרקעין, התשכ"ט-1969, תביעה לפסק דין הצהרתי בדבר הזכויות ברכוש המשותף לבני הזוג, בקשה לביצוע הסדר איוון המשאבים לפי פרק זה או בקשה לפי סעיף 11;

(2) קיים קרע בין בני הזוג או שבני הזוג חיים בנפרד, אף אם תחת קורת גג אחת, במשך תקופה מצטברת של תשעה חודשים לפחות מתוך תקופה רצופה של שנה.

(ב) לא פסק בית הדין בהליך התרת הנישואין בתוך שנה מיום פתיחת ההליך, זכאי כל אחד מבני הזוג להקדים את המועד לביצוע הסדר איוון המשאבים לפי פרק זה, אף אם לא ניתנה קביעה של בית הדין, ואולם בית הדין רשאי, בהחלטה מנומקת בכתב, להאריך את התקופה האמורה בשלושה חודשים נוספים; ראש הערכאה הדתית העליונה או דיון אחר של אותה ערכאה שאותו מינה, רשאי, מטעמים מיוחדים ובהחלטה מנומקת בכתב, להאריך את התקופה האמורה בשלושה חודשים נוספים ורשאי הוא לחזור ולהאריכה מעת לעת, ובלבד שמצא כי קיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת.

הערה: אם התקבל גרסה א' ימוספרו יתר הסעיפים הקטנים בסעיף 5א המוצע בהתאם.

ד ב ר י ה ס ב ר

הדתית העליונה סמכות להאריך את התקופה בשלושה חודשים נוספים מעת לעת, אם ראה שיש נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת (סעיף 5א(א) ו-(ב) המוצע).

2. מוצע להסמיך את הערכאה המוסמכת להחיל את הסדר איוון המשאבים גם בחלוף תקופות קצרות מאלה שנקבעו בכל אחד מהתנאים המפורטים לעיל, אם קיימת תשתית ראייתית לאלימות בין בני הזוג. במקרים שבהם חומרת מעשי האלימות בין בני הזוג כשלעצמה תעיד שחיייהם המשותפים הגיעו לקצם, הערכאה המוסמכת תהיה רשאית לראות בכך עילה עצמאית להקדמת מועד איוון המשאבים.

לפי גרסה א' 2 ניתן יהיה להקדים את מועד איוון המשאבים בהתקיים אחד משני התנאים שענינם פתיחת הליך משפטי המתנהל במשך תקופה של שנה לפחות או קיומו של קרע בין בני הזוג או היותם חיים בנפרד במשך תקופה כמפורט לעיל, והכל אם ניתנה קביעה של בית דין דתי בדבר הסיכוי לשלום בית, הובת בני הזוג להתגרש או שניתן היתר נישואין כאמור לעיל. עם זאת, מוצע לקבוע כי אם בית הדין הדתי לא החליט כאמור בתוך תקופה של שנה, ניתן יהיה להפעיל את הסדר איוון המשאבים אף בהעדר החלטה כאמור. ואולם לבית הדין הדתי תינתן סמכות להאריך את התקופה בשלושה חודשים נוספים. כן תינתן לראש הערכאה

(ג) בית המשפט או בית הדין רשאי, בהחלטה מנומקת בכתב, לקצר את התקופות האמורות בסעיף קטן (א) או, אם הוגשה בקשה לביצוע הסדר איזון המשאבים לפי פרק זה ומצא בית המשפט או בית הדין כי קיימות נסיבות המצדיקות זאת, להקדים את המועד לביצוע ההסדר אף אם לא התקיימו הוראות סעיף קטן (א), בהתקיים אחד מאלה:

(1) ניתן כלפי בן הזוג של המבקש צו הגנה לפי חוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א-1991, צו לפי חוק מניעת הטרדה מאיימת, התשס"ב-2001, או צו הרחקה להבטחת מדור שקט, והכל בדיון שנקבע למעמד שני הצדדים;

(2) הוגש כתב אישום נגד בן הזוג של המבקש הכולל אישום בעבירת אלימות שבוצעה במבקש;

(3) בית משפט ציווה על מעצרו של בן הזוג של המבקש לאחר ששוכנע כי קיים חשד סביר שהוא עבר עבירת אלימות שבוצעה במבקש וכי קיים יסוד סביר לחשש שהוא יסכן את בטחונו של המבקש, או ציווה על שחרורו ממעצר בנסיבות האמורות, בתנאים המפורטים בסימן ו' לפרק ב' בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996, אם קבע כי התנאים, כולם או חלקם, נועדו להגן על המבקש.

ד ב ר י ה ס ב ר

4. מוצע להחליף את המונח "גירושין" במונח "התרת נישואין" ולהגדירו ככולל גירושין, ביטול נישואין, הכרזה על בטלותם של הנישואין וכן פירוד לפי דין דתי שאינו מאפשר גירושין (סעיפים 1, 2 ו-5(1)). תיקונים אלה נועדו להחיל את הסדר איזון המשאבים גם אם פקיעת הנישואין אינה נעשית בדרך של גירושין, ולעגן את פסיקת בית המשפט העליון האמורה.

5. מוצע להסמיך את הערכאה המוסמכת להתחשב, במסגרת החלטתה בדבר מימוש הזכות לאיזון על פי סעיף 6(ג) לחוק, גם בטובת ילדיהם הקטינים של בני הזוג וברוחותם. בחקיקה נקבעו כבר הוראות המחייבות את בית המשפט להבטיח הסדר מגורים לילדיהם הקטינים של בני הזוג ולבן הזוג שבחוקתו הם נמצאים, אגב פירוק השיתוף בדירת המגורים (סעיף 40 לחוק המקרקעין, התשכ"ט-1969 וסעיף 10 לחוק המיטלטלין, התשל"א-1971). אולם במדינות מערביות אחרות נקבע עקרון טובת הילד כשיקול מרכזי בהליכי פירוק הרכוש המשותף בין ההורים, מתוך ההכרה בכך שהילד הוא נפגע מרכזי מפירוק הקשר המשפחתי (סעיף 4).

6. סעיף 8 לחוק קובע כי בהתקיים נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת, רשאית הערכאה המוסמכת לקבוע שאיזון שווי הנכסים בין בני הזוג לא יהיה בחלוקה שווה ביניהם

כדי להבטיח שימוש מבוקר בעילה זו, מוצע לקבוע כי לשם הוכחת קיומה של אלימות בין בני הזוג תידרש החלטה שיפוטית כגון צו הגנה, צו הרחקה, צו מעצר או שחרור בערובה בתנאי הרחקה, או החלטה של הרשות החוקרת והרשות התובעת להגיש כתב אישום בשל אלימות כאמור. הכל כמפורט בסעיף 5א(ג) המוצע.

3. מוצע להעניק לערכאה המוסמכת שיקול דעת להתנות את ביצוע פסק הדין לאיזון המשאבים בכך שהצד שביקש את איזון המשאבים יפקיד בידי הערכאה המוסמכת כתב הסכמה להתרת הנישואין (סעיף 5א(ד) המוצע). וכן לעכב את ביצוע פסק הדין אם נמצאה שהמבקש פועל בחוסר תום לב בענין התרת הנישואין (סעיף 5א(ה) המוצע).

מוטרת הוראות אלה היא לצמצם את החשש שהמבקש לבצע את איזון המשאבים יסתפק בפירוק הקשר הרכושי בין בני הזוג ולאחר מכן לא יפעל להתרת הנישואין, או אף יכביד על בן הזוג האחר בהתרתם. למען הסדר ספק, מוצע להבהיר בהצעת החוק כי סירוב של המבקש לוותר על זכויות שהוא או ילדיו זכאים להן על פי דין לא ייחשב פעולה בחוסר תום לב. הבהרה זו נדרשת לנוכח מציאות המתוארת גם בדבריו של פרופ' א' רוזן-צבי ז"ל שהובאו לעיל, שבה נאלץ בן הזוג החלש, במקרים רבים, לוותר ויתורים רכושיים כדי להשלים את הליך הגירושין.

³ ס"ח התשנ"א, עמ' 138.

⁴ ס"ח התשס"ב, עמ' 6.

⁵ ס"ח התשנ"ו, עמ' 338.

(ד) בית המשפט או בית הדין שנתן פסק דין לאיוון המשאבים רשאי להתנות את ביצועו בהפקדת כתב הסכמה להתרת נישואין, לרבות כתב הסכמה למתן או לקבלת גט, מצד המבקש, בבית הדין או בבית המשפט המוסמך להתיר את נישואי בני הזוג.

(ה) בית המשפט או בית הדין שנתן פסק דין לאיוון המשאבים רשאי לעכב את ביצועו אם סבר כי המבקש פועל בחוסר תום לב בענין התרת הנישואין; ואולם לא יראו סירוב של המבקש לוותר על זכויות שהוא או ילדיו זכאים להן על פי דין, כחוסר תום לב.

- תיקון סעיף 6 4. בסעיף 6(ד) לחוק העיקרי -
- (1) ברישה, אחרי "כל אחד מבני הזוג" יבוא "ובטובת ילדיהם הקטינים";
- (2) אחרי פסקה (3) יבוא:
- "(4) פגיעה ברווחת ילדי בני הזוג הקטינים".
- תיקון סעיף 8 5. בסעיף 8 לחוק העיקרי -
- (1) ברישה, במקום "בפסק דין גירושין" יבוא "בפסק דין להתרת נישואין";
- (2) בפסקה (2), בסופה יבוא "בהתחשב, בין היתר, בנכסים עתידיים, לרבות כבושר ההשתכרות של כל אחד מבני הזוג".

גרסה ב'

1. חוק יחסי ממון בין בני זוג, התשל"ג-1973 - בטל.

דברי הסבר

גרסה ב'

מוצע לבטל את חוק יחסי ממון. משמעות ביטול החוק היא כי הדינים שגובשו בפסיקת בתי המשפט בכל הנוגע לחלוקת רכוש בין בני זוג שנישאו לפני שנת 1974, ובעיקר הלכת השיתוף, יחולו גם על זוגות שנישאו מאותה שנה ואילך. במהלך הכנת הצעת החוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית תבדוק הוועדה אם יש הצדקה לבטל את חוק יחסי ממון כולו או שמא ניתן לבטל רק חלק מהוראותיו, הנוגעות להסדר איוון המשאבים. גם בתזכיר חוק יחסי ממון בין בני זוג (תיקון - איוון המשאבים ודירת המגורים), התשנ"ה-1995, מיום כ"ט בטבת התשנ"ה (ו בינואר 1995), שגיבש משרד המשפטים, הוצעו שתי חלופות, שאחת מהן היא ביטול חוק יחסי ממון.

אלא ביחס אחר. מוצע להבהיר כי בקביעת היחס האמור תתחשב הערכאה המוסמכת גם בנכסים העתידיים של כל אחד מבני הזוג (כגון מוניטין, תארים מקצועיים, ניסיון מקצועי וקביעות בעבודה) ובכבושר ההשתכרות של כל אחד מהם (סעיף 25). במדינות מערביות גוברת בחקיקה ובפסיקה מגמה של התייחסות לפערים הכלכליים שבין בני הזוג בהליך פירוק הרכוש המשותף, בין היתר, במתן פיצוי חד פעמי או עתי לבן הזוג החלש. פעמים רבות פערים אלה נובעים מכך שאחד מבני הזוג ויתר על התפתחותו המקצועית ועל יכולת ההשתכרות שבצדה, כדי לאפשר לבן הזוג האחר לעשות כן (ראו שחר ליפשיץ, "על נכסי עבר, על נכסי עתיד ועל הפילוסופיה של חוקת השיתוף", משפטים לד' (3) 627 (תשס"ה), בעיקר בעמ' 728 ואילך).

חברי הכנסת: מיכאל מלכיאור, זבולון אורלב, עתניאל שנלר, מנחם בן-ששון, מיכאל נודלמן, שלמה ברזניץ, רוינת תירוש, שי חרמש, עמירה דותן, משה שרוני, אלחנן גלזר, יצחק גלנטי, אוריית נוקד, רן בהן, גדעון סער, דב חנין, זהבה גלאון, שלי יחימוביץ, נאדיה חילו, שרה מרום-שלו, אביגור יצחקי, לימור לבנת, מרינה סולורקיין, יוסף ביילין, אבשלום וילן, חיים אורון, אבישי ברוורמן, מיכאל איתן, עמיחי אילון, יורם מרציאנו, משה כחלון, יצחק זיו, ליה שמטוב, קולט אביטל, סופה לנדבר, זאב אלקין

מתפרסמת בזה הצעת חוק של חברי הכנסת מטעם ועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת:

הצעת חוק להגבלת מספר הילדים בגני ילדים, התשס"ז-2007'

מטרת החוק	1. מטרתו של חוק זה להגביל את מספר הילדים בגני ילדים.
הגדרות	2. בחוק זה -
"גן ילדים" - לרבות גן במעון ילדים, לילדים בגיל 3 עד 5;
"ילד" - ילד שבראשית שנת הלימודים היה באחד הגילים מ-3 עד 5;
"השר" - שר החינוך.
הגבלת מספר הילדים בכיתת גן ילדים	3. מספר הילדים המרבי בכיתת גן ילדים לא יעלה על 28.
החלה בהדרגה	4. סעיף 3 יוחל בהדרגה החל בתחילת שנת הלימודים התשס"ח ועד לתחילת שנת הלימודים התשע"ה, ובלבד שבשנת הלימודים התשס"ח לא יעלה המספר המרבי של ילדים בכיתת גן ילדים על 35, ובכל שנת לימודים שלאחר מכן יפחת המספר המרבי כאמור באחד.

ד ב ר י ה ס ב ר

עלות תקציבית	כיום אין הגבלה בחקיקה על מספר הילדים בכיתת גן ילדים. קיומה של מסגרת חינוכית בקבוצות גדולות ובצפיפות עלול להקשות על ילדים בגיל הגן לרכוש מיומנויות וידע.
להערכת משרד האוצר, העלות התקציבית של הצעת החוק היא 2.1 מיליארד שקלים חדשים, לנוכח עלות בנייתן של כיתות נוספות ותוספת התקנים.	בהצעת החוק המתפרסמת בזה, מוצע לקבוע כי מספר הילדים בכיתות גן לילדים בגיל 3 עד 5 יוגבל ל-28. ההסדר המוצע ייושם בהדרגה, כך שבשנת הלימודים התשס"ח לא יעלה מספר הילדים בכיתת גן על 35, ובכל שנת לימודים החל בשנת הלימודים שאחריה ועד שנת הלימודים התשע"ה, יפחת מספר הילדים כאמור באחד עד להגבלה הקבועה בהצעת החוק.
הצעת החוק היא הצעת חוק תקציבית כהגדרתה בסעיף 33 לחוק-יסוד: משק המדינה.	מהלך רב-שנתי הדרגתי, כמוצע בהצעת החוק, נועד להתחיל תהליך חינוכי במערכת החינוך, שגם יבטיח היערכות תקציבית מתאימה.
השפעה על זכויות הילד	
הצעת חוק זו נועדה להגביל את מספר הילדים בכיתות גני ילדים, כדי לתרום להתפתחות הילדים, וליכולתם לרכוש מיומנויות וידע ולאיתור בעיות וטיפול בהן ביתר יעילות מהנעשה היום, באמצעות שיפור נגישות הצוות החינוכי לילדים.	

חברי הכנסת: נאדיה חילו, זבולון אורלב, גלעד ארדן, זהבה גלאון, דוד טל, דב חנין, יואל חסון, רן כהן, יורם מרציאנו, רוגית תירוש, מיכאל מלכיאור

¹ הצעות חוק מס' פ/2345:17/פ'2421; הועברו לוועדה ביום י"ג בסיון התשס"ז (30 במאי 2007).

מתפרסמת בזה הצעת חוק של חברת הכנסת מטעם הוועדה לזכויות הילד של הכנסת:

הצעת חוק למניעת העסקה של עברייני מין במוסדות מסוימים (תיקון מס' 5) (עברייני מין שלא נידון למאסר), התשס"ז-2007*

1. תיקון סעיף 2 בחוק למניעת העסקה של עברייני מין במוסדות מסוימים, התשס"א-2001' (להלן - החוק העיקרי), בסעיף 2 -
- (1) בסעיף קטן (א), הסיפה החל במילים "ונידון עליה" - תימחק;
- (2) בסעיף קטן (ג), אחרי "20 שנים" יבוא "לאחר ההרשעה, ואם נידון למאסר - 20 שנים".
2. תחולה הוראות סעיף 2 לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 1 לחוק זה, יחולו על בגיר שהורשע בעבירת מין שאותה ביצע בהיותו בגיר, בין שנידון בשלה למאסר ובין שלא נידון בשלה למאסר, ובלבד שהורשע בתוך חמש השנים שקדמו ליום כניסתו לתוקף של החוק העיקרי.

ד ב ר י ה ס ב ר

3. חומרת הנזק שעלול להיגרם - מלבד הנזקים הפיזיים, הנזקים הנפשיים שעלולים להיגרם לקטינים ולאנשים עם מוגבלות מפגיעה בהם בידי מי שאחראי עליהם ושהם נותנים בו אמון עלולים להיות קשים ביותר, ולעתים ממושכים ובלתי הפיכים;
4. סוג העבירות והתשתית הראייתית - הצעת החוק נועדה לחול רק מקום שהבגיר הורשע בעבירת מין.
5. סעיף 2 ההסדר המוצע נועד לחול על בגיר שהורשע בעבירת מין שביצע בהיותו בגיר, בין שנידון בשלה למאסר ובין שלא נידון בשלה למאסר, ובלבד שהורשע בתוך חמש השנים שקדמו ליום כניסתו לתוקף של החוק, קרי מיום ג' באדר התשנ"ח (1 במרס 1998) ואילך.
6. בעת הכנת הצעת החוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית תבחן הוועדה לזכויות הילד של הכנסת (להלן - הוועדה) את היקף האוכלוסייה שעליה תוטל ההגבלה (כלל עברייני המין או רק מי שהוטל עליו מאסר) ואת אופן החלטה. כך, למשל, הוועדה תשקול את קביעתה של הוראת מעבר לגבי מי שהורשע בעבירת מין אך לא נידון למאסר, אשר מועסק כבר היום במוסד המכוון למתן שירות לקטינים ולאנשים עם מוגבלות. עוד תשקול הוועדה אם יש מקום להבחין לענין החוק בין סוגי העבירות שבשלהן הורשע הבגיר שעליו מבקשים להטיל את ההגבלה, בין סוגי העונשים שהוטלו עליו ובין רמת המסוכנות המיוחסת לבגירים כאמור.
7. חוק למניעת העסקה של עברייני מין במוסדות מסוימים, התשס"א-2001' (להלן - החוק) אוסר על בגיר שנידון לשנת מאסר בפועל לפחות בשל עבירת מין שביצע בהיותו בגיר להיות מועסק במוסדות מסוימים. המכוונים למתן שירות לקטינים ולאנשים עם מוגבלות שכלית, התפתחותית או נפשית (להלן - אנשים עם מוגבלות).
8. הצעת החוק המתפרסמת בזה מוצעת נוכח העובדה שלעיתים העונש המושת על העברייני אינו משקף את מידת מסוכנותו או את חומרת מעשיו. הצעת החוק מבקשת להעביר מסר לציבור ולחוק בפועל את ההגנה על שלומם של קטינים ושל אנשים עם מוגבלות מפני עברייני מין, באמצעות קביעת נורמה שלפיה ההגבלות הקבועות בחוק על העסקת עברייני מין במוסדות מסוימים יחולו על כל עברייני מין אשר הורשע בעבירה כאמור, אף אם לא נידון למאסר.
9. הצעת החוק נועדה להביא לשינוי בנקודת האיוון בין ההגנה על העובר והכוח החוקתית לעיסוק מחד גיסא, לבין ההגנה של שלומם של קטינים ואנשים עם מוגבלות הנתונים להשגחת המבוגרים המספקים להם שירותים מאידך גיסא, ולתת עדיפות להגנה על שלומם של קטינים ואנשים עם מוגבלות, גם במחיר של פגיעה בזכויות ובאינטרסים האמורים.
10. שינוי נקודת האיוון מוצדק לנוכח קיומם המצטבר של אלה:

- אופי תפקידו של העובר - הצעת החוק נועדה לחול על אדם המבקש להיות מועסק במוסד המכוון למתן שירות לקטינים ולאנשים עם מוגבלות, כגון בתי ספר שלומדים בהם קטינים, מעונות יום ומשפחתונים לקטינים, גני ילדים, פנימיות ששואבים בהן קטינים, מחלקות ילדים בבתי חולים ומעונות יום או מרכזים טיפוליים שאנשים עם מוגבלות שוהים בהם;
- חולשת האוכלוסייה הנפגעת - הצעת החוק נועדה להגן על קטינים ועל אנשים עם מוגבלות, שפעמים רבות אינם מסוגלים להגן על עצמם, בייחוד מפני בגיר אשר אמון על השגחתם;

השפעה על זכויות הילד

הניסיון מלמד שמיעוט בלבד מקרב נפגעי עבירות מין חושף את דבר הפגיעה בו. החשיפה נעשית, על פי רוב, זמן רב לאחר הפגיעה, בייחוד אם התרחשה כשהנפגע היה קטן; הגבלת העסקתם של עברייני מין במוסדות המכוונים למתן שירות לקטינים יש בה כדי לסייע בהגנה על אותם קטינים ולצמצם מלכתחילה את אפשרות הפגיעה של עברייני מין בהם.

חברת הכנסת שלי חימוביץ

* הצעת חוק מס' 1698/17 פ' הוועדה לזכויות הילד ביום כ' בסיון התשס"ז (6 ביוני 2007).
י ס"ח התשס"א, עמ' 509; התשס"ו, עמ' 245.